

Sammanfattning

I Monitormätningarna beräknas den totala alkoholkonsumtionen i Sverige genom att summera den registrerade delen av konsumtionen och den oregistrerade delen. Den registrerade delen utgörs av alkohol som säljs genom de registrerade försäljningskanalerna i Sverige, det vill säga på Systembolaget, restauranger och i livsmedelsbutiker.

Den oregistrerade delen består av:

- Alkohol som tas in i landet i samband med resor
- Hemtillverkning
- Köp av smugglad alkohol
- Köp via internet (Systembolagets försäljning online ingår dock i den registrerade försäljningen)

För att kartlägga den oregistrerade delen genomförs frågeundersökningar riktade till ett representativt urval av befolkningen i åldrarna 17 till 84 år. Sedan årsskiftet 2019/2020 har alla med mobiltelefon i urvalet möjligheten att besvara frågorna i enkäten via ett digitalt formulär i en sms-länk. De som inte besvarar enkäten på detta sätt blir uppringda för en telefonintervju på samma sätt som tidigare. Detta gäller av naturliga skäl även de som enbart har fast telefoni.

I denna rapport presenteras aktuella beräkningar av den totala alkoholanvändningen och de registrerade och oregistrerade delmängderna till och med 2022. I rapporten redovisas framför allt uppgifter för tioårsperioden 2013–2022, som är uppdelad i två delperioder. Den första delen sträcker sig från 2013 till och med 2019a och är baserad på den gamla metodiken. Den andra delen täcker åren 2019b till och med 2022 och bygger på den nya metodiken. Dessutom redovisas förändringar i användningen av de olika delmängderna under 2022 jämfört med året innan, det vill säga 2021. Användningen anges i, eller är baserad på, liter ren (100 %) alkohol per invånare 15 år och äldre.

Den totala alkoholkonsumtionen 2022

Sammanfattningsvis kan det konstateras att alkoholkonsumtionen ökade med 1,6 % under 2022 jämfört med 2021. Konsumtionen uppgick till 8,82 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre under 2022. Jämfört med 2019 har konsumtionen dock minskat med 1,8 %.

Den registrerade försäljningen sjönk något under 2022 jämfört med 2021. Minskningen var 1,3 %. Jämfört med 2019 har däremot den registrerade delen ökat med 5,1 %.

Tabell 1. Den totala konsumtionen i ren alkohol per invånare 15 år och äldre, samt andelarna registrerad och oregistrerad konsumtion åren 2019, 2021 och 2022.

	Förändring				
	2019	2021	2022	2019–2022	2021–2022
Totalt	8,98	8,68	8,82	-1,8 %	+1,6 %
Andelen registrerad	79,5 %	87,6 %	85,1 %	+5,6 procentenheter	-2,5 procentenheter
Andel oregistrerad	20,5 %	12,4 %	14,9 %	-5,6 procentenheter	+2,5 procentenheter

Den oregistrerade konsumtionen ökade med nästan 22 % under 2022 jämfört med 2021. Jämfört med 2019 har dock den oregistrerade delen minskat med drygt 28 %. Både resandeförseln och köp av smugglad alkohol var lägre under 2022 jämfört med 2019.

Den registrerade *andelen* av den totala konsumtionen uppgick under 2022 till 85,1 %. Den oregistrerade andelen uppgick till 14,9 %, se tabell 1.

De registrerade delarna av konsumtionen

De registrerade delarna under 2022 jämfört med 2021

- Under 2022 uppgick den registrerade delen av konsumtionen till 7,50 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Det är en minskning med 1,3 % under 2022 jämfört med 2021.
- Både Systembolagets försäljning och försäljningen av folköl sjönk under 2022 jämfört med året före. Minskningen på Systembolaget var 4,6 %. Försäljningen av folköl sjönk med 5,3 %.
- Restaurangförsäljningen steg däremot kraftigt under 2022 jämfört med 2021. Ökningen var 31,6 %.

De registrerade delarna under 2022 jämfört med 2019

- Under 2022 var den registrerade konsumtionen 5,1 % större jämfört med 2019, baserat på liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre.
- Denna ökning berodde på att försäljningen på både Systembolaget och restauranger steg. Jämfört med 2019 ökade Systembolaget sin försäljning med 6,5 % och restaurangerna med 3,3 %.
- Folkölsförsäljningen sjönk med 10,3 %.

De oregistrerade delarna av konsumtionen

De oregistrerade delarna under 2022 jämfört med 2021

- Under 2022 uppgick den oregistrerade delen av konsumtionen till 1,31 liter ren alkohol per invånare 15 år och äldre. Det är en ökning med nästan 22 % jämfört med 2021.

- Samtliga oregistrerade delmängder utom köp av smugglat ökade.
- Resandeförseln steg med 86,8 % och hemtillverkningen med 9,4 %. Internetköpen ökade med 13,5 %. (Systembolagets försäljning online ingår dock i Systembolagets registrerade försäljning.)
- Köp av smugglad alkohol minskade däremot med 42,3 % under 2022 jämfört med 2021.

De oregistrerade delarna under 2022 jämfört med 2019

- Konsumtionen av de oregistrerade delmängderna var drygt 28 % lägre under 2022 jämfört med 2019.
- Den lägre nivån beror både på lägre resandeförseln och mindre köp av smugglad alkohol. Resandeförseln var 32,8 % lägre och köp av smugglad alkohol var 64,9 % lägre under 2022 jämfört med 2019.
- Både köp via internet och hemtillverkning ökade relativt kraftigt under perioden 2019–2022, men från låga nivåer.

De olika källornas andelar av den totala konsumtionen

De olika källornas andelar under 2022 jämfört med 2021

- Det skedde vissa förändringar i de olika källornas andelar av totalkonsumtionen under 2022 jämfört med 2021, se tabell 2.
- Systembolagets andel uppgick till 70,3 %. Det är en minskning med 4,6 procentenheter jämfört med året före.
- Restaurangernas andel var 10,5 %, en ökning med 2,4 procentenheter jämfört med 2021.
- Folkölsförsäljningen uppgick till 4,3 %. Det är 0,3 procentenheter mindre jämfört med året innan.
- Resandeförselns andel var 7,9 %, en ökning med 3,6 procentenheter.
- Hemtillverkningens andel var 2,7 % under 2022, en viss ökning.
- Andelen som bestod av köp via internet uppgick till 2,2 %, vilket också var något mer jämfört med 2021.
- Köp av smugglad alkohol uppgick till 2,0 %, vilket är en minskning.

Tabell 2. De olika källornas andelar av den totala konsumtionen åren 2019, 2021 och 2022, samt förändringar i procentenheter.

Källa	Förändring i procentenheter				
	2019	2021	2022	2019–2022	2021–2022
Systembolaget	64,8 %	74,9 %	70,3 %	+5,5	-4,6
Restauranger	10,0 %	8,1 %	10,5 %	+0,5	+2,4
Folkölsförsäljning	4,7 %	4,6 %	4,3 %	-0,4	-0,3
Resandeförsel	11,6 %	4,3 %	7,9 %	-3,7	+3,6
Hemtillverkning	2,0 %	2,5 %	2,7 %	+0,7	+0,2
Köp via internet *	1,2 %	2,0 %	2,2 %	+1,0	+0,2
Köp av smugglad alkohol	5,7 %	3,6 %	2,0 %	-3,7	-1,6

* Systembolagets försäljning online ingår inte

De olika källornas andelar, under 2022 jämfört med 2019

- Under denna period skedde vissa relativt stora förändringar i de olika källornas andelar av den totala konsumtionen. Det gäller framför allt ökningen av försäljningen på Systembolaget samt minskningen i resandeförseln och köp av smugglad alkohol, se tabell 2.
- Under 2022 var Systembolagets andel 70,3 %. Det är en ökning med 5,5 procentenheter jämfört med 2019.
- Resandeförselns andel uppgick under 2022 till 7,9 %, vilket är en minskning med 3,7 procentenheter.
- Andelen köp av smugglad alkohol var 2,0 % under 2022, vilket också är en minskning med 3,7 procentenheter.
- Restaurangernas andel ökade däremot, från 10,0 % till 10,5 %.
- Folkölets andel minskade något samtidigt som hemtillverkningens andel och köpen via internet ökade under 2022 jämfört med 2019.

Förändringar i konsumtionen av olika dryckeskategorier

De olika dryckeskategoriernas andelar under 2022

- Under 2022 uppgick andelen vin till 43,8 % av den totala konsumtionen, följt av starköl med 31,7 % och spritdrycker med 18,1 %. Folköl stod för 4,3 % och cider för 2,1 %, se tabell 3.
- Förändringarna var relativt små under 2022 jämfört med 2021. De största förändringarna var andelen vin som minskade med 0,7 procentenheter och andelen starköl som ökade med 0,6 enheter.

De olika dryckeskategoriernas andelar under perioden 2019–2022

- Rangordningen av dryckeskategorierna var samma under perioden 2019–2022. Vin konsumerades mest och cider minst, se tabell 3.

- Däremot skedde vissa förändringar av andelarnas storlekar under perioden. Andelen vin ökade med 1,5 procentenheter och andelen starköl minskade med 0,8 enheter. Spritdrycker minskade med 0,6 procentenheter, folköl med 0,4 och cider med 0,2 enheter.

Tabell 3. De olika dryckeskategoriernas andelar av den totala konsumtionen 2019, 2021 och 2022, samt förändringar i procentenheter.

Dryck	Förändring i procentenheter				
	2019	2021	2022	2019–2022	2021–2022
Vin	42,3 %	44,5 %	43,8 %	+1,5	-0,7
Starköl	32,5 %	31,1 %	31,7 %	-0,8	0,6
Spritdrycker	18,6 %	17,7 %	18,1 %	-0,6	0,4
Folköl	4,7 %	4,6 %	4,3 %	-0,4	-0,3
Cider	1,9 %	2,1 %	2,1 %	+0,2	0,0

Dominerande drycker per anskaffningskälla under 2022

- Försäljningen av vin stod för 50,7 % av Systembolagets försäljning och starköl för 29,7 %, mätt i liter ren alkohol.
- Restaurangförsäljningen dominerades av starköl som stod för 55,0 % av försäljningen, följt av vin med 29,3 %.
- Sprit stod för 35,1 % av resandeförseln och starköl för 34,9 %.
- Starköl var störst när det gäller köp av smugglad alkohol med en andel på 54,7 %. När det gäller hemtillverkning var vin störst med 43,9 %. Även inom internethandeln var vin störst, med en andel på 53,1 %.

De minskade köpen av smugglad alkohol

Under perioden 2019–2022 minskade köpen av smugglad alkohol. Minskningen mellan 2021 och 2022 berodde inte på att det var färre personer som köpte utan på att det köptes vid färre tillfällen. Andelen av de som köpte smugglad alkohol och som även handlade på Systembolaget ökade under 2022 jämfört med 2021, liksom andelen som förde in alkohol vid resor. Potentiella förklaringar till de minskade köpen av smugglad alkohol är de ökade bensinpriserna, försvagningen av svenska kronan och prisökningar i Tyskland och Danmark.

Utländska besökares köp av alkohol i Sverige och svenskars konsumtion utomlands

I den här rapporten genomfördes nya beräkningar av den mängd alkohol som utländska besökare köper i Sverige och den mängd som svenskar konsumerar utomlands. Resultaten visade att dessa båda volymer i stort sett är lika stora, vilket överensstämmer med tidigare utförda beräkningar.